

Ilona Guzior

Integracja pokoleń – ujęcie interdyscyplinarne

Sprawozdanie z V konferencji naukowej z cyklu
„Świat przyjazny starości” pt. „Senior dla Seniora i Juniora”

To człowiek człowiekowi najbardziej potrzebny jest do szczęścia
Paul d’Holbach, *Le Bon Sens*

Ten jakże piękny cytat przyświecał głównym ideom piątej już konferencji naukowej z cyklu „Świat przyjazny starości”. Konferencja zatytułowana „Senior dla Seniora i Juniora” została zorganizowana przez Stowarzyszenie Absolwentów, Pracowników i Przyjaciół Wydziału Humanistycznego US „Razem” w Szczecinie oraz Wydział Humanistyczny US i odbyła się w dniach 15–16 września 2014 roku na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego.

W wydarzeniu wzięło udział przeszło trzysta osób. Wśród zaproszonych gości, a zarazem uczestników konferencji, pojawili się seniorzy z dwudziestu pięciu uniwersytetów trzeciego wieku działających w województwie zachodniopomorskim, studenci Szczecińskiego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora, reprezentanci klubów seniora w Szczecinie oraz dziennych ośrodków wsparcia w Szczecinie, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych, a także młodzież ze szczecińskich liceów nr I, IV, VI, VII i XIII.

Zarówno organizatorów, jak i uczestników konferencji obecnością zaszczylicili przedstawiciele Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego – wicedyrektor Marcin Kowalski i pani Anna Janiak. Nie zabrakło także członków kadry naukowo-dydaktycznej różnych instytutów Wydziału Humanistycznego US. Najliczniejszą grupę stanowili pracownicy Instytutu Pedagogiki, których główną przedstawicielką była dr Beata Bugajska – koordynatorka zespołu ds. współpracy Wydziału Humanistycznego z Uniwersytetami Trzeciego Wieku.

Tematyka konferencji koncentrowała się wokół zjawiska integracji międzypokoleniowej, roli wolontariatu we współczesnym świecie, popularyzacji aktywności

i uczestnictwa w wolontariatach wśród seniorów, wymiany doświadczeń między różnymi UTW i zaangażowania ich liderów w kreowanie polityki senioralnej, a także – przede wszystkim – wokół fenomenu starości, we współczesnej gerontologii postrzeganej nie jako problem, lecz jako ogromny potencjał, kryjący w sobie szerokie możliwości rozwoju.

Konferencję otworzyła przemówieniem dr hab. Urszula Chęcińska, prof. US, prodziekan ds. nauki Wydziału Humanistycznego US, rozpoczynając pięknymi słowami nawiązującymi do idei tworzenia świata przyjaznego starości. Podkreśliła, jak ważnym i wyjątkowym etapem życia człowieka jest starość oraz jak istotne jest integrowanie świata starszych ze światem młodych. Pani profesor nawiązała również do głównych idei cyklu konferencji „Świat przyjazny starości” z ubiegłych lat, zwracając uwagę na znaczenie takich kwestii, jak zabezpieczenie starości i zapewnienie optymalnej opieki, tworzenie polityki senioralnej, w tym rozwój geriatry, oraz integracja pokoleń.

Po wystąpieniach zaproszonych gości rozpoczęły się obrady plenarne, które poprowadziła dr Beata Bugajska, adiunkt w Katedrze Pedagogiki Społecznej US. Uczestnicy konferencji wysłuchali czterech referatów przygotowanych przez przedstawicieli świata nauki.

Jako pierwsza głos zabrała dr hab. Anna Murawska, prof. US. W wykładzie zatytułowanym *Starość jako potencjał – w poszukiwaniu możliwości osobistego rozwoju bez względu na wiek* pani profesor odniosła się do personalistycznego myślenia o człowieku. Myślenie to „dostrzega w człowieku byt, który wykracza poza naturę, kulturę i historię; zakłada ontyczną godność osoby (nie można jej ani zyskać ani stracić); życie człowieka traktuje jako nieustanne stawanie się, jako zadanie”. Autorka wykładu ukazała starość jako wyjątkowy i wartościowy okres w życiu człowieka, który wyróżniają między innymi takie cechy, jak rozumność, wolność, dynamika (znaczenie czynu/uczynienie), zdolność do samorozwoju, zdolność do transcendencji (przekraczanie własnych granic), twórczość, a także ukierunkowanie na wartości oraz na drugą osobę. Podkreśliła także, że starość wiąże się z mądrością, a człowiek w każdym wieku może nauczyć się wielu nowych rzeczy. Przytaczając słowa Lin Yutang: „Poza szlachetną sztuką załatwiania spraw istnieje także szlachetna sztuka pozostawiania spraw niezłatwionych”, autorka ukazała, że upływający czas daje szansę na przeżycie duchowej przygody, ponieważ gdy nie ma spraw pilnych, można zająć się tymi, które są najważniejsze.

Kolejny wykład wygłosiła dr Beata Bugajska. W swym wystąpieniu zatytułowanym *Mentoring – nowa metoda edukacji i odkrywania potencjału seniorów* pani doktor przedstawiła etymologię słowa „mentor” oraz omówiła rozmaite sposoby rozumienia tego pojęcia. I tak na przykład prof. Elżbieta Dubas uważa, że „mentor jest tym, który jeśli trzeba kroczy przed, niekiedy obok a czasem i za tym, którego wspiera; inna definicja mówi, że mentor to osoba godna zaufania, o rozwiniętych kompetencjach, będąca wzorem do naśladowania”; mentora można też pojmować jako „człowieka doświadczonego, który jest gotowy dzielić się swoją wiedzą z kimś innym, w relacji opartej na zaufaniu”. Jako ostatnią, dr Beata Bu-

gajska przywołała definicję autorstwa Gordona Shea, który podkreśla, że „mentor to człowiek, który poprzez własną pracę i działanie pomaga innym wykorzystać ich własny potencjał”. Autorka ukazała, że mentor może być mistrzem i autorytetem, skłoniła uczestników konferencji do refleksji, zadając pytanie o to, co stało się z relacją mistrza i ucznia, oraz postawiła tezę, że świat jak nigdy wcześniej potrzebuje Mentorów. We współczesnym świecie człowiek ma coraz większe trudności z samodzielnym udzielaniem jednoznacznych odpowiedzi na pytania o to, jak żyć, kim być i dokąd zmierzać. Mentor może stać się osobą, która nie tylko pomoże znaleźć odpowiedzi na te nurtujące pytania, ale także wesprze w obraniu drogi i wyzwoleniu wewnętrznego potencjału człowieka. Odwołując się do trzech typów kultur według Margaret Mead – postfiguratywnych (w których starsi uczą młodych), kofiguratywnych (w których młodzi uczą się od starszych, a starsi od młodych) oraz prefiguratywnych (w których młodzi uczą starszych) – autorka udowodniła, że mentorem może być każdy człowiek, zarówno młody, jak i starszy. Podkreślając, jak ogromnie ważne i potrzebne sobie nawzajem są osoby młode i starsze, nawiązała do integracji międzypokoleniowej, przywołując słowa bł. Matki Teresy z Kalkuty: „Ty możesz robić to, czego ja nie potrafię. Ja mogę robić to, co Tobie się nie udaje – wspólnie możemy dokonać wspianiałych rzeczy”.

Trzeci referat, zatytułowany *Sztuka pomagania – istota wolontariatu we współczesnym świecie*, wygłosiła dr Katarzyna Seredyńska. Autorka kontynuowała w swoim przemówieniu omawianie idei integracji międzypokoleniowej, a także podkreśliła istotę wolontariatu w życiu człowieka – zarówno młodego, jak i starszego. Ukazała szereg możliwości zaktywizowania seniorów, zwracając uwagę na fakt, iż w Polsce wolontariat jest wśród seniorów w dalszym ciągu mało popularny.

Jako ostatnia głos zabrała mgr Małgorzata Mogielnicka. W swoim referacie zatytułowanym *Integracja pokoleń – dlaczego jesteśmy sobie potrzebni?* autorka zapoznała uczestników konferencji z przykładami integracji międzypokoleniowej, omawiając między innymi działania Słupskiej Grupy Baletowej Arabeska, która od lat łączy pokolenia tancerzy. Nawiązała do Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych oraz do propozycji Rady Polityki Senioralnej, a także wspomniała o kilku projektach aktywizujących osoby starsze – jednym z nich był projekt „Jak dobrze być Seniosem!”.

Warsztaty integracyjne

W ramach konferencji „Senior dla Seniora i Juniora” oprócz wykładów odbyły się również zajęcia praktyczne. Seniorzy oraz młodzież licealna mieli szansę wziąć udział w ośmiu międzypokoleniowych warsztatach integracyjnych:

- „Międzypokoleniowy warsztat kreatywności” – prowadząca: dr hab. Iwona Wiśniewska-Salamon, prof. AS,

- „Komunikacja międzypokoleniowa” – prowadząca: mgr Małgorzata Mogielnicka,
- „Podróż w czasie” – prowadząca: dr Celina Timoszyk-Tomczak,
- „Mentoring w edukacji – jak czerpać z potencjału Seniorów” – prowadząca: dr Beata Bugajska,
- „Prawa człowieka – budzenie międzypokoleniowej świadomości” – prowadząca: mgr Anna Linka,
- „Stop uzależnieniom” – prowadząca: dr Aleksandra Sander,
- „Sztuka pomagania” – prowadząca: dr Katarzyna Seredyńska,
- „Upредить uprzedzenia” – mgr Kamila Dębińska, mgr Przemysław Dudek.

Wieczorem, po warsztatach, goście z Uniwersytetów Trzeciego Wieku wzięli udział w wieczorze integracyjnym, poprowadzonym w konwencji pedagogiki zabawy. Na Wydziale Humanistycznym US odbyły się tańce, wspólne śpiewy i zabawy, a seniorzy po raz kolejny udowodnili, że posiadają ogromne pokłady pozytywnej energii.

Drugiego dnia konferencji odbyły się cztery seminaria edukacyjno-konsultacyjne:

- „Dieta Seniora”, w ramach którego wygłoszono wykład wprowadzający *Specyfika żywienia osób dojrzałych* (dr inż. Zuzanna Goluch-Koniuszy) oraz związany z poradnictwem żywieniowym, zatytułowany *Dieta Seniora* (mgr inż. Joanna Fugiel, dr inż. Zuzanna Goluch-Koniuszy),
- „Zdrowie Seniora”, w ramach którego zajęcia poprowadziła lek. med. Urszula Majewska – Wojewódzki Konsultant ds. geriatry,
- „Psychologia dla Seniora”, w ramach którego podczas wykładu *Jak żyć i cieszyć się życiem w starszym wieku?* można było zapoznać się z poradami niezbędnymi w codziennym życiu oraz wziąć udział w zajęciach z psychoterapeutką – dr Grażyną Kowalczyk,
- „Poznaj sekret pielęgnacji swojej urody”, które poprowadziła mgr Elżbieta Grodz-Muchalska, specjalistka ds. promocji zdrowia w firmie MM Kosmetyka Profesjonalna.

Następnie uczestnicy konferencji mogli zasięgnąć porad w czterech punktach konsultacyjnych:

- „Pomoc – jak z niej skorzystać?”, gdzie o tym, co przysługuje seniorom i ich rodzinom w różnych życiowych sytuacjach, mówiła mgr Marta Kotuch,
- „Rada ds. Seniorów”, gdzie mgr Lucyna Chabasińska udzielała informacji o działalności Rady oraz przyjmowała zgłoszenia o sytuacjach wymagających podjęcia interwencji,
- „Jak radzić sobie z zagrożeniami?”, gdzie porad udzielał policjant,
- „Prawo w codziennym życiu Seniora”, gdzie zainteresowanych przyjmowali mgr Adriana Tomczak oraz mgr Krzysztof Kubasik z Katedry Prawa Cywilnego i Handlowego Wydziału Prawa i Administracji US.

Warte wzmianki są też wydarzenia towarzyszące konferencji, takie jak:

- wystawa „Senior z pasją” przygotowana przez studentów z Koła Gerontologii Społecznej,
- wystawa prac plastycznych słuchaczy Szczecińskiego Humanistycznego Uniwersytetu Seniora biorących udział w warsztatach plastycznych prowadzonych przez dr Paulę Wiażewicz-Wójtowicz (Instytut Pedagogiki US),
- pokaz filmu *Woodstock w obiektywie Seniora* przygotowanego przez Stowarzyszenie Kamera i Zespół Foto-Video UTW w Szczecinie,
- rozstrzygnięcie konkursu fotograficznego „Senior z pasją”.

III Zachodniopomorskie Forum Liderów UTW

Ogromnie ważnym przedsięwzięciem towarzyszącym konferencji „Senior dla Seniora i Juniora” było spotkanie III Zachodniopomorskiego Forum Liderów UTW. Idea zorganizowania Forum powstała na Wydziale Humanistycznym US, który od lat współpracuje z Uniwersytetami Trzeciego Wieku w województwie zachodniopomorskim. Pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału wchodzi w skład Rad Programowych różnych UTW, prowadzą zajęcia akademickie dla seniorów oraz uczęszczają na organizowane przez nich seminaria i konferencje. Dr hab. Barbara Kromolicka, prof. US, powołała także zespół ds. współpracy z UTW. Głównym koordynatorem ds. współpracy Wydziału Humanistycznego z UTW została dr Beata Bugajska. Koordynatorzy zespołu oraz liderzy poszczególnych UTW od kilku lat razem pracują nad realizacją idei integracji podczas spotkań Forum.

W ramach konferencji odbyło się kolejne, trzecie już spotkanie Forum. Pierwszego dnia zaprezentowano dobre praktyki, wymieniano doświadczenia oraz prowadzono burzliwe dyskusje, których moderatorem była dr Beata Bugajska. Iwona Klimowicz z Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego przedstawiła regionalny projekt programu „Region dla Rodziny”, który stał się głównym obiektem dyskusji i konsultacji. Spotkanie Forum kontynuowano kolejnego dnia. Zgodnie z myślą, że r a z e m m o ż n a w i ę c e j, trzydziestu jeden partnerów – dwadzieścia pięć uniwersytetów trzeciego wieku, Wydział Humanistyczny US, Stowarzyszenie Absolwentów, Przyjaciół i Pracowników Wydziału Humanistycznego „Razem” w Szczecinie, Szczeciński Oddział Polskiego Towarzystwa Gerontologicznego, Fundacja na rzecz Rozwoju Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Wałczu, Centrum Inicjatyw Edukacyjno-Społecznych w Koszalinie oraz Stowarzyszenie Złoty Wiek w Szczecinie – podpisało Regionalne Partnerstwo na rzecz Aktywności Seniorów.

Piąta już konferencja z cyklu „Świat przyjazny starości”, zatytułowana „Senior dla Seniora i Juniora”, odbyła się w przyjaznej atmosferze i w duchu integracji świata nauki ze środowiskiem seniorów. Serdeczne uśmiechy uczestników, a także liczne zapytania o kolejne edycje konferencji są chyba najlepszym dowodem na to, że współpraca Wydziału Humanistycznego z seniorami cieszy się bardzo du-

żym uznaniem. Organizatorzy konferencji swoją pasją i zaangażowaniem po raz kolejny udowodnili, że kiedy robi się to, co się kocha, i kiedy kocha się to, co się robi, razem można osiągnąć bardzo wiele.

Konferencja została sfinansowana z budżetu województwa zachodniopomorskiego oraz ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014–2020.